

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ημερίδα

«Κωνσταντίνος Ψαχός:
Μουσικός, ο λόγιος»

Παρασκευή, 30 Νοεμβρίου 2007
Μέγαρον Ακαδημίας Αθηνών
Ανατολική Αίθουσα

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής
Λαογραφίας
σας προσκαλεί
στην ημερίδα που οργανώνει
με θέμα:

**«Κωνσταντίνος Ψάχος:
Ο μουσικός, ο λόγιος»**

την Παρασκευή 30 Νοεμβρίου 2007
στην Ανατολική Αίθουσα
του Μεγάρου της Ακαδημίας Αθηνών
Πανεπιστημίου 28 - Αθήνα

Έναρξη: 10.00 π.μ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Πρωινή Συνεδρία: 10.00-13.15

Προεδρείο: **Σπύρος Ευαγγελάτος, ακαδημαϊκός, Αικατερίνη Πολυμέρου - Καμπλάκη**

- 10.00-10.15** Χαιρετισμός του Προέδρου της Ακαδημίας Αθηνών ακαδημαϊκού **Παναγιώτη Βοκοτόπουλου**
Προλόγισμα **Κωνσταντίνου Δρακάτου**, ακαδημαϊκού, Αντιπροέδρου της Ακαδημίας Αθηνών
- 10.15-10.30** **Αικατερίνη Πολυμέρου - Καμπλάκη**, Διευθύντρια του Κέντρου Λαογραφίας: «Το Κέντρο Λαογραφίας και ο Κωνσταντίνος Ψάχος»
- 10.30-10.50** **Καίτη Ρωμανού**, Αναπληρώτρια καθηγήτρια του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών: «Ένας προοδευτικός προστάτης της παράδοσης»
- 10.50-11.05** **Νίκος Ξανθούλης**, Δρ Μουσικολογίας - Επιστημονικός συνεργάτης του Κέντρου Λαογραφίας: «Η αντίληψη της συνέχειας της ελληνικής μουσικής στο έργο του Κωνσταντίνου Ψάχου».
- 11.05-11.25** **Γρηγόριος Στάθης**, Καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών:
« Η συλλογή Ψάχου στο Πανεπιστήμιο Αθηνών»
- 11.25-11.45** **Φλώρα Κρητικού**, Διδάκτωρ Βυζαντινής Μουσικολογίας: «Η πνευματική φυσιογνωμία του Κ.Α. Ψάχου μέσα από τη συλλογή των εντύπων βιβλίων του»
- 11.45-12.05** **Γεώργιος Χατζηθεοδώρου**, Καθηγητής Μουσικής - τ. Γυμνασιάρχης: «Πρώτη προσέγγιση στη βιβλιοθήκη του Κ.Α.Ψάχου (ιστορικό) και τα εξ αυτής προκύφρατα αρχικά οφέλη»
- 12.05-12.25** **Αχιλλεύς Γ. Χαλδαιάκης**, Επίκουρος καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών: «Ο Κ.Α. Ψάχος ως μελοποιός»
- 12.25-12.45** **Ευστάθιος Μακρής**, Αναπληρωτής καθηγητής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου: «Ηχογραφήσεις δημοτικών τραγουδιών από τον Κωνσταντίνο Ψάχο»

12.45-13.00 **Ιωάννης Πλεμμένος**, Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Καίμπριτζ: «Η μουσική συνεργασία του Κων/νου Ψάχου με την Εύα Πάλμερ-Σικελιανού στις Δελφικές εορτές»

13.00-13.30 **Συζήτηση**

Απογευματινή Συνεδρία: 17.00-20.00

Προεδρείο: Λάμπρος Λιάβας, καθηγητής, Ευάγγελος Καραμανές

17.00-17.20 **Δημ. Κ. Μπαλαγεώργος**, Λέκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών: «Η διδασκαλική δραστηριότητα του Κωνσταντίνου Ψάχου στη Σχολή Βυζαντινής Μουσικής του Ωδείου Αθηνών».

17.20-17.40 **Μάρκος Δραγούμης**, Μουσικολόγος - Ερευνητής: «Ο Κωνσταντίνος Ψάχος και οι Δυτικοί»

17.40-18.00 **Χαρά Τόμπρα-Λαγοπάτη**, Πιανίστα - Ερευνήτρια: «Ο ρόλος του Κωνσταντίνου Ψάχου στο πολιτιστικό πρόβλημα της Ελλάδος των αρχών του 20ού αιώνα, μεταξύ παραδόσεως και εξευρωπαϊσμού».

18.00-18.20 **Αρχιμανδρίτης Αθανάσιος Σιαμάκης**: «Κριτικές στο μουσικολογικό έργο του Κωνσταντίνου Ψάχου»

18.20-18.40 **Γρηγόριος Γ. Αναστασίου**, Επιστημονικός συνεργάτης του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας: «Η τρισύνθετος γλυκοφωνία της Ψαλτικής κατά τριπλή εκδοχή των τριών μουσικοδιδασκάλων: Ι. Θ. Σακελλαρίδου, Κων. Α. Ψάχου, Σίμωνος Καρά»

18.40-19.00 **Γεώργιος Παράσχος**, Κατασκευαστής μουσικών οργάνων: «Η επισκευή του μικρού Παναρμονίου»

19.00-19.30 **Συζήτηση**

20.00 **Συναυλία με έργα του Κωνσταντίνου Ψάχου και παρουσίαση του μικρού Παναρμονίου**

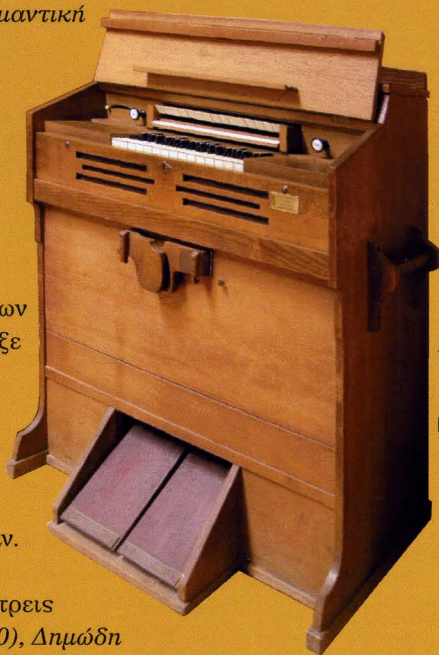
Την ορχήστρα και χορωδία διευθύνει ο Ραφαήλ Πυλαρινός
Παρουσίαση Παναρμονίου: Ευστάθιος Μακρής - Ιωάννης Αρβανίτης

Κωνσταντίνος Ψάχος

Μουσικολόγος, μουσικοδιδάσκαλος, συνθέτης και θεωρητικός (1869 -1949). Γεννήθηκε στην Πόλη, σπούδασε στη θεολογική Σχολή της Χάλκης και βυζαντινή μουσική στην Κεντρική Ιερατική Σχολή της Κωνσταντινούπολης. Αρχικά ήταν δομέστιχος και μετά πρωτοψάλτης σε ναούς στην Κωνσταντινούπολη. Το 1904 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, επειδή διορίστηκε διευθυντής της Σχολής Βυζαντινής Μουσικής του Ωδείου Αθηνών. Ανέδειξε πολλούς και αξιόλογους μαθητές και το 1919 αποχώρησε ιδρύοντας δικό του Ωδείο, το Ωδείο Εθνικής Μουσικής. Επίσης άρχισε να εκδίδει το περιοδικό Νέα Φόρμιγξ το οποίο διηύθυνε μέχρι το 1922. Το 1917 εκδίδει ένα θεωρητικό έργο με τίτλο *Παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής*.

Από το 1922 ως το 1924 έμεινε στη Γερμανία για να κατευθύνει την κατασκευή τριών αρμονίων με την ονομασία «*Παναρμόνια*». Το 1924 επέστρεψε από τη Γερμανία και αφοσιώθηκε στη σύνθεση σκηνικής μουσικής για τον Προμηθέα δεσμώτη του Αισχύλου, όπως και άλλων αρχαίων τραγωδιών. Το 1930 και το 1931 δίδαξε στην Αθηναϊκή Μαντολινάτα και το 1934 ορίστηκε Γενικός Επόπτης της Μουσικής στους ναούς της Ελλάδας. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του προσετόιμαζε διάφορα βιβλία και μελέτες που τελικά δεν κυκλοφόρησαν.

Την περίοδο 1909-1915 συνέλεξε, κατέγραψε και εξέδωσε αργότερα σε τρεις τόμους: *Δημώδη άσματα Σκύρου (1910)*, *Δημώδη άσματα Γορτυνίας (1923)* και *Δημώδη άσματα Πελοποννήσου και Κρήτης*. Άλλα έργα του είναι: *Λειτουργικό (1905)*, *Ασίας Λύρα (1908)*, *Λειτουργία (1909)*. Είχε γράψει πολλά άρθρα σε περιοδικά με τα οποία επιχείρησε να επισημάνει τον ρυθμικό και διαστημικό πλούτο της βυζαντινής μουσικής και τη σχέση της με την αρχαία ελληνική και την νεοελληνική δημοτική ποίηση.

Παναρμόνιο

Εφορευτική Επιτροπή του Κέντρου Λαογραφίας

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Δρακάτος, ακαδημαϊκός

Επόπτης: Πάνος Λιγομενίδης, ακαδημαϊκός

Μέλη: Χρυσάνθος Χρήστου, Παναγιώτης Βοκοτόπουλος,

Σπύρος Ευαγγελάτος, ακαδημαϊκοί

Αναπληρωματικά μέλη: Ιάκωβος Καμπανέλλης,

Κωνσταντίνος Κριμπάς, ακαδημαϊκοί

Οργανωτική Επιτροπή

Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμπλάκη Διευθύντρια του Κέντρου Λαογραφίας

Ευάγγελος Καραμανές Δρ Ερευνητής του Κέντρου Λαογραφίας

Νίκος Ξανθούλης Δρ Μουσικολογίας - Επιστημονικός συνεργάτης του

Κέντρου Λαογραφίας

Ζωή Αναγνωστοπούλου Φιλολόγος-Μουσικός, μόνιμη συνεργάτις του

Κέντρου Λαογραφίας

Γραμματεία: Ανθούλα Μπάκολη, Ελένη-Μαρία Αρμένη

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας ευχαριστεί θερμά
την κυρία Ελένη Ντάλλα για την δωρεά του Παναρμονίου και
των κέρινων μουσικών κυλίνδρων του αειμνήστου Κωνσταντίνου Ψάχου.

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

Ηπίτου 3, 105 57 Αθήνα

Τηλ.: 210 3318042, 210 3318043,

Fax: 210 3313418

e-mail: keel@academyofathens.gr

<http://www.academyofathens.gr>